

jaganma NgalA prAtaHsmaraNastotram

——
जगन्मङ्गला प्रातःस्मरणस्तोत्रम्

——
Document Information



Text title : jaganmangalAprAtahsmaraNastotram
File name : jaganmangalAprAtahsmaraNastotram.itx
Category : suprabhAta, devii, otherforms, devI, mangala
Location : doc_devii
Transliterated by : Pallasena Narayanaswami ppnswami at gmail.com
Proofread by : Pallasena Narayanaswami, PSA Easwaran
Latest update : July 4, 2017
Send corrections to : sanskrit@cheerful.com


This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

October 30, 2022

sanskritdocuments.org



jaganma NgalA prAtaHsmaraNastotram

જગન્મડ્ગલા પ્રાતઃસ્મરણસ્તોત્રમ્



ગણેશસૂરિયન્દ્રાત્રેયવિરચિતમ્

પ્રાતઃ સ્મરામિ ગિરિજા નવચમ્પકાભાં
કૌસુમ્ભરાગરુચિરં વસનં વસાનામ્ ।
વીણાનિનાદકલનાકુલલોલમૌલિ-
મહુસ્થકીરકલનાદકૃતોડનુમોદમ્ ॥ ૧ ॥

પ્રાતર્નમામિ ભવભામિનિ તેડ્ઙ્ઙિયુગ્મં
સઘઃપ્રકુલ્લનદકોકનદાનુકારિ ।
ભક્તિપ્રણામદિવિષડ્ગણમૌલિકોટિ-
વ્યાસક્તહીરરુચિભિઃ પરિદીપ્યમાનમ્ ॥ ૨ ॥

દિવ્યપ્રભં કનકનિર્મિતરત્નચિત્ર -
મગ્જીરરશ્મિલલિતં ઘનગૂઢવૃત્તમ્ ।
ગુલ્ફદ્વયં જનનિ તે પરિભાવયામિ
પ્રાતઃ પ્રબુદ્ધનવનીરજમુગ્જીલશ્રીઃ ॥ ૩ ॥

જડ્ઘે શુભે તુહિનાદ્રિધરજે ત્વદીયે
વૃત્તાનુપૂર્વરચિતે સ્મરભૂમિભર્તુઃ ।
મત્તદ્વિપેન્દ્રકરબન્ધુરતાપહારે
પ્રાતઃ સ્મૃતે સકલસમ્પદમાશુ દત્તામ્ ॥ ૪ ॥

કામસ્ય શમ્ભુવશકારિ મહૌષધીભિઃ
સંપૂરિતં ચટુલસંપુટયુગ્મલમ્બમ્ ॥

જાનુદ્વયં કનકનિર્મિતદર્પણશ્રીઃ
પ્રાતસ્તુષારગિરિજે તવ ચિન્તયામિ ॥ ૫ ॥

રમ્ભાભિરૂપ્યમદહારિનવપ્રકારૌ
ભક્તાઘર્વતપરાકૃતિવજમારૌ ।

ध्यायामि तेऽम्ब प्रतिनायकपोषकारा-
वूरुप्रगे उररताडरसज्जवीरौ ॥ ६ ॥

प्रातर्भजामि जनमोडिनि ते नितम्बं
संरब्धमन्मथमडेशविमर्दभूमिम् ।
यल्लीलया वितनुनापि स भूतनाथः
सधो भवद्भवनकिंकरतामलम्बि ॥ ७ ॥

यत्र स्वशुवनमवेक्ष्य रतीश्वरेण
स्वं मन्दिरं तु निरमायि भवं विज्ञेतुम् ।
तत्ते श्रये गिरिसुते जघनं प्रभाते
काञ्चीगुणग्रथितरत्नविरोचमानम् ॥ ८ ॥

यश्चाणिमाद्यभिलसिद्धिविलासभूमि-
र्योऽशुवयद्धररुषा निहतं रतीशम् ।
यस्माद्दुष्टेति नवरोमलतातिदिव्या
तं चिन्तयामि गिरिजे तव नाभिकूपम् ॥ ९ ॥

भ्रष्टमाण्डमण्डलमिदं विधिवासरा-
यस्मिन्निवासमकरोद्भुवि वस्तुशुपम् ।
तन्मुष्टिमेयमुदरं उरनायिके ते
संयिन्तये विकल्पङ्कुजपिञ्जराभम् ॥ १० ॥

अर्द्धमनोरथपयःपरिपूर्णाशुपौ
दिव्याङ्गरागलुलितावतिगाढवृत्तौ ।
प्राणप्रियाङ्गापरिरम्भलवाभनाश्रौ
प्रातः स्तनौ तव भजामि भवाङ्गभूषे ॥ ११ ॥

दैत्यप्रजप्रमथनोत्कटकोटिवीर्यौ
कोदण्डकाण्डकलितौ कलकङ्कुषाङ्गौ ।
कामारिकण्डकलनाकमनीयकान्ती
प्रातः करौ कनकसुन्दरि ते स्मरामि ॥ १२ ॥

पाशाङ्कुशाभिरुचिरावपरौ करौ तौ
केयूरकङ्कुषाकरोर्मिकराभिरामौ ।
उर्ध्वौ भवद्भवजन्मञ्चुजान्तराय-
निर्वाणैकनिपुणावुषसि स्मरामि ॥ १३ ॥

પ્રત્યગ્રકોકનદકોષવિકાસમાન-
સંવર્તિકાઃ કરચતુષ્ટયશાખિકાસ્તે ।
માણિક્યકન્દકિરણોલ્લલિકાનુકારા
માં પાતુ ભૂતપતિગેહિનિ કલ્ય એતાઃ ॥ ૧૪ ॥

નિર્ભસ્તિતામ્બુજદલામલકોમલાભં
પદ્માહ્લિતં કરતલદ્વયયુગ્મમમ્બ ।
પ્રાતર્ભવત્પદસરોરુહલીયમાન-
ચેતોડલિનઃ શિરસિ મે દયાય નિધેહિ ॥ ૧૫ ॥

વિદ્યાનટીનટનકર્મવિશાલશાલા-
સમસ્વરૈકજનિભૂર્જિતકમ્બુલીલઃ ।
કણ્ઠસ્તવૈષ નવચમ્પકકોરકાભઃ
પ્રાતઃ સ્મૃતઃ શમયતાચ્છમલં મદીયમ્ ॥ ૧૬ ॥

નારડુગરડુગપરિભડુગવિધાયિભર્ગ-
ભવ્યાડુગુલીપરિચિતં સુરતાન્તરાલે ।
સ્વં વીક્ષિતું ન મુકુરો રતિનાયકસ્ય
પ્રાતર્ભજામિ ચિબુકં હિમશૈલજે તે ॥ ૧૭ ॥

બન્ધૂકબન્ધુરધરઃ સ્મિતપાટલસ્તે
સદ્ધો વિકસ્વરમુખામ્બુજપત્રલીલઃ ।
પ્રેયોમિલિન્દપરિપીતમરન્દસારઃ
પ્રાતર્ભવાનિ ભવતાન્મમ મડ્ગલાય ॥ ૧૮ ॥

સૌદામિનીદ્યુતિનિરાકરણપ્રવીણ-
દન્તાલિરમ્બ તવ દાડિમબીજવર્ણા ।
ધ્વાન્તં ધુનોતુ મમ કાગ્ચનભિન્દુકીર્ણા
પ્રાતર્ભવાનિ ભવચુમ્બનરાગપૂર્ણા ॥ ૧૯ ॥

કર્ણાવતંસઘનરત્નરુચાભિરામૌ
કાશ્મીરપત્રરચનાનુલલોલલીલૌ ।
પ્રાણેશદન્તદલનામલકોમલાહ્લૌ
પાતાં પ્રભાતસમયે તવ દેવિ ગલ્લૌ ॥ ૨૦ ॥

નાસાં સ્મરામિ ગિરિરાજસુતે ભવત્યાઃ

प्रातःप्रभुद्भृतिलपुष्यसमानभासाम् ।
 श्वासानुमोदसरणीसुरभीकृताशां
 प्राणेशयित्तपरिकर्षणदिव्यपाशाम् ॥ २१ ॥
 त्वल्लोचने यटुलभञ्जनगञ्जनेये
 ध्यायन्ति निश्चलधियोऽम्ब विभातकाले ।
 निस्स्वार्थपादनिकरोपगतान् शिरःसु
 भङ्गाञ्जलीन् क्षितिभृतोऽपि निभालयन्ति ॥ २२ ॥
 कूराकृती भलकुले सरले स्ववर्गे
 प्रेमाञ्चिते भवमनोभवभावनेऽम्ब ।
 स्वाभाविकप्रकृतिके परिवारवर्गे
 प्रातः शुभानि कुरुतां भ्रुकुटीलते ते ॥ २३ ॥
 केशान्धकाररजनीपतिनेमिभिम्बं
 सामिन्दुभाण्डकलितं शिषिलोचनाङ्गम् ।
 कामारिकाममतिकाञ्जनिमूलकन्दं
 भालं भजामि तव देवि विभातकाले ॥ २४ ॥
 माण्डिक्यनिर्मितरतीशरथाङ्गजैत्र-
 ताटङ्कयुग्मललितं नवकञ्जयुक्तम् ।
 कर्णद्वयं यपललोचनकोणभासि
 प्रातर्ममापलरतामण्डिलं कलङ्गम् ॥ २५ ॥
 मन्मानसे सरसि किं नवपुण्डरीकं
 किं मन्मनोवियती शारदमिन्दुभिम्बम् ।
 भर्गस्य सौभ्यसदनं सुरतोत्सवेषु
 ध्यायामि द्युःभदलनं वदनं शिवं ते ॥ २६ ॥
 दिव्याङ्गदीप्तिसरसीविकसन्मुभाञ्ज-
 संलीनमत्तमधुपावलिङ्कान्तकान्तम् ।
 वङ्त्रायमानविधुभिम्बकलङ्कुल्यं
 कैश्यं कुमारजनयित्रि तव स्मरामि ॥ २७ ॥
 ध्यात्वा शिरस्थुषसि ये गुरुपाद्युग्मं
 त्वां चित्कलां जननि येतसि चिन्तयन्ति ।
 ते वाञ्छितानि समवाप्य नितान्तमन्ते

पूर्णा परात्परतरं तव धाम यान्ति ॥ २८ ॥

प्रातः स्मरामि जनयित्रि जगत्पवित्रं
त्वन्नाम मङ्गलमिदं कलयन्ति येऽन्तः ।

ते मत्तकिन्नरवधूकुचकुङ्कुमाङ्गाः
कामं कलापिनगरावनिगा रमन्ते ॥ २९ ॥

देवि त्वदीयनभकोटिलवस्य शोभां
शेषोऽपि नालमतिवर्णयितुं गुरुर्वा ।
यस्यापलं व्यरथि तत्र मयाल्पमत्या
क्षन्तव्यमेव तव तच्छिशुभाषणत्वात् ॥ ३० ॥

उभ्यावथप्रलपनं यद्विडास्ति किंशि-
त्त्रापराधकण्डिकापि न मे विभाव्या ।
यादृक् त्वया लृद्यवर्तिधिया नियुक्ता-
स्तादृग्मया विरथितं विदितं तवापि ॥ ३१ ॥

रुद्रः पिता मम तथा जननी भवानी
मन्नाम देवि गणनाथ एति प्रसिद्धम् ।
जायेत सैतदम्बिलं छि यथा यथार्थं
तादृग्विधेहि दयया किमितः परं ते ॥ ३२ ॥

यः संप्रबुद्ध्य उरनामसुन्दरिक्त्व उच्यैः ।
स्तोत्रं पठिष्यति जनस्त्वयि वृत्तभक्तिः ।
तं सर्वतोऽपि कृपया निजमात्मजं व -
त्वं रक्ष रक्ष जनशुविनि किं बलूक्त्या ॥ ३३ ॥

एति श्रीमयूगिरिनिवासिचन्द्रात्रेयोपनामकगणेशसूरीविरचितं
जगन्मङ्गलाप्रातःस्मरणम् ।
शुभमस्तु ।

संवत् १७५६ वर्षे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे १४ सोमवारे लिखितम् ।
पाठ शिवनन्दनस्वउस्तेन ॥

From

A Survey of Sanskrit Stotra Literature

(7) Ramaswami, V.A., JagannAtha Pandita, Annamalainagar,

(8) Mishra, K. C., Studies in the cult of Jagannatha,
Institute of Orissan Culture, Bhubaneswar, 1991.

(9) Eschmann, A. The cult of Jagannatha and the regional tradition of Orissa,
Manohar Publisher and Distributors, New Delhi, 1978

Chapter 15

jaganmangalA prAtaHsmaraNastotram

written by Mukund Wadekar

Introductory

It is religious tradition that one should remember God or Goddess in morning after rising from the bed. It is considered auspicious and psychologically creating positive attitude and firmness of mind for facing the calamities and tensions of worldly situations, with the grace of the favourite deity. There is one prAtah-sUkta in the Rgveda (7.41.1), yajurveda (34.34), Atharvaveda (3.16.1). TaittirIya BrAhmana (2.8.9-7). There are some such stotras also e.g., vyankateshasubhAtastotram etc.

About the Poet

The jaganmangalAprAtaHsmaraNastotram is a prAtaHsmaraNastotram in praise of Goddess-JaganmangalA, composed by one Maharashtrian scholar, named gaNeshasUri chandrAtreya who was residing at mayUragiri, as mentioned in the colophon. (MayUragiri is probably mUhura, which is pilgrimage place of goddess reNukU). The poet mentions his name as gaNanAtha in verse no. 32. The rare Manuscript of this stotra is deposited in the Oriental Institute (acc. no. 5066), having four folios, written in DevanAgari script, on paper by a scribe shivAnanda on the Monday, the fourteenth day of the Bright half of the month of bhAdrapada, in vikrama samvat 1756 (i.e., 1700 A.D.).

About the Stotra

The stotra contains 33 verses in vasantatilakA metre. In incorporates the description of the Goddess in nakhashikhA (nail of foot to Hair on the head) or pAdAdi-keshAnta (from feet to head) or Arohakrama (from the Tantric or philosophical point of view). The various limbs and organs of Her body namely pAdayugma, gulphadvaya, janghAdvaya, jAnudvaya, nitamba, jaghana, nAbhikUpa, udara, stanadvaya, karachatuShTaya, kaNtha, chibuka, adhara, dantAli, gAlladvya, nAsA, lochanadvaya, bhAla, karNadvaya, vadana, keshha, shirah are beautifully described comparing them with upamAnas of various flowers (champaka, kamala, tilapuShpa), fruits (nAranga, dADima) and other things like Clouds, matta dvipendra, chaTula khanjana, mukura etc.) He has no doubt exhibited his poetic talent, but the influence of the saundaryalaharI of ShankarAchArya is evident (verse 2=saundryalaharI 4, verse 9 = saund. 76, verse 17 = saund. 67, verse 23 = saund. 51 etc... Like the saundaryalaharI, there are also some amorous descriptions of the Goddess, but these are to be regarded as the spontaneous outbursts of a devotee and not mere vulgar poetic descriptions. The poet, however, is aware of his limitations and hence says-

उभ्यावथप्रलपनं यद्विडास्ति किञ्चि-
 त्त्रापराधकञ्चिकापि न मे विभाव्या ।
 यादृक् त्वया वृद्धयवर्तिधिया नियुक्ता-
 स्तादृग्भया विरचितं विदितं तवापि ॥


The Concluding Remarks


The scholar gaNeshasUri must be belonging to the shukla yajurvedi mAdhyandina mahArAshtrian Brahmin caste to which the present researcher also belongs. He was, therefore, interested - in studying the said stotra for highlighting the contribution of

this unknown scholar to the stotra literature.

Encoded Pallasena Narayanaswami ppnswami at gmail.com

Proofread by Pallasena Narayanaswami, PSA Easwaran

——
jaganma NgalA prAtaHsmaraNastotram
pdf was typeset on October 30, 2022

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

